

Žádost:

Žádost ze dne 13. 5. 2025 dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a to:

- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů určuje nejen podmínky nároku na dávku důchodového pojištění, ale také jaké doby lze hodnotit jako dobu účasti na důchodovém pojištění a jak, resp. v jakém rozsahu mohou být dané doby pojištění započítány pro účely vzniku nároku na dávku důchodového pojištění a při jejím výpočtu není-li k danému ustanovení vydán metodický pokyn, instrukce apod., žádám jako soukromá osoba o odborný názor na toto ustanovení ve vztahu k opatrovnictví
- Informace o podmínkách hodnocení doby úspěšného doktorského studia na vysoké škole uskutečněné po roce 2009

Odpověď:

- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů určuje nejen podmínky nároku na dávku důchodového pojištění, ale také jaké doby lze hodnotit jako dobu účasti na důchodovém pojištění a jak, resp. v jakém rozsahu mohou být dané doby pojištění započítány pro účely vzniku nároku na dávku důchodového pojištění a při jejím výpočtu.

Platná právní úprava rozlišuje dva typy účasti na důchodovém pojištění – z důvodu získání doby pojištění (tj. nejčastěji ze zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti) nebo z důvodu tzv. náhradní doby pojištění (výčet je uveden v ust. § 5 odst. 2 citovaného zákona – jedná se zejména o dobu evidence na ÚP ČR, doby péče o dítě do 4 let jeho věku, studia, pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně apod.).

Jedním z případů, kdy jsou zákonem stanoveny maximální meze pro hodnocení určité doby pojištění, je hodnocení studia na střední nebo vysoké škole. Dle platné právní úpravy je hodnoceno pro účely nároku na starobní důchod pouze studium na střední nebo vysoké škole vykonávané do 31. 12. 2009, a to tak, že

- **studium do 18 let** vykonané do 31. 12. 1995 je hodnoceno plně a
- **studium po 18. roce věku** vykonané do 31. 12. 2009 je možné hodnotit pouze v rozsahu prvních 6 let a následně je dále redukováno na 80 %, neboť se jedná o náhradní dobu pojištění.

S účinností od 1. 1. 2026 bude dále hodnoceno **úspěšně ukončené studium v prvním doktorském studijním programu v prezenční formě** uskutečňované po roce 2009 vysokou školou v ČR (případně v cizině, pokud je podle rozhodnutí MŠMT toto studium postaveno na roveň takovému studiu na vysoké škole v České republice) **v maximálním rozsahu 4 let** počítaných od zahájení tohoto studia. Tato doba studia však v součtu s ostatní dobou studia před rokem 2010 nesmí podle stávající právní úpravy překročit maximální možný rozsah prvních 6 let po 18. roce věku (viz § 102 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění).

Z Vámi uvedených informací vyplývá, že jste doktorské studium zahájil v roce 2010, proto je pravděpodobné, že výše uvedených maximálních 6 let studia po 18. roce věku jako náhradní dobu

důchodového pojištění patrně z větší části pokryje již Vaše předchozí studium na vysoké škole (případně i část studia na škole střední) a doktorské studium bude moci být zhodnoceno jen zbývající možnou částí (půjde o období z počátku Vašeho prezenčního doktorského studia).

Problematiku krytí jednotlivých dob pojištění navzájem řeší zákon o důchodovém pojištění následujícím způsobem (ust. § 14 odst. 1 citovaného zákona):

- kryjí-li se dvě a více dob pojištění dohromady, vždy se uplatní ta, která je pro pojištěnce výhodnější. Uvedené by např. nastalo při souběhu doby studia na střední nebo vysoké škole (včetně doktorského) a krátkodobé brigády v době letních prázdnin, která by zakládala účast na důchodovém pojištění. Jako výhodnější by bylo v tomto případě hodnoceno zaměstnání jako doba pojištění, neboť studium je jako náhradní doba pojištění hodnoceno jenom z 80 %,
 - kryjí-li se dvě a více stejných dob pojištění, např. se jedná o souběh dvou výdělečných činností (tzn. nelze určit onu výhodnost), které by měl pojištěnec obě po celý kalendářní rok, je trvání doby pojištění hodnoceno jen jednou, tedy jako 365 dní pojištění, z obou dob je pak pro výpočet důchodu hodnocen dosažený příjem.
-
- Informace o podmínkách hodnocení doby úspěšného doktorského studia na vysoké škole uskutečněné po roce 2009 jsou již nyní k dispozici na webových stránkách České správy sociálního zabezpečení či Ministerstva práce a sociálních věcí. Stejně tak pravidla pro souběh doby studia jako náhradní doby pojištění a doby zaměstnání.